

GUTENBERG

Helsingin Kirjapainajain yhdistyksen ulosantama — Utgifven af Typografernes förening i Helsingfors

Helsingfors, Helsingfors Central-tryckeri, 1895

III vuosik. N:o 22 * 1895 III ärg.	Tilauhinta: — Prenumerationspris: Koko vuosikerta Helt år } 4 m. Postim. siihen luettuna. — Postportot inber.	Toimitus: — Redaktion: K. I. Forsman — J. A. Snell Ansvarig — Vastaava)	Ilmoitushinta: — Annonpris: Petiti-riviltä. } 35 p. Per petitrad }	Marraskuu 30 November
--	--	---	--	-----------------------------

Katso tänne!

*Gutenbergin tilausmaksuja ovat välttämättö-
mästi maksettavat ennen vuoden loppua.*

O. Lindstedt.

Se hit!

*Gutenbergs prenumerationsavgifter böra ovil-
korligen erläggas inom årets utgång.*

O. Lindstedt.

Aakkoslaskutariffista.

Koko maalle yhdenlaisen, aakkoslaskuun perustuvan tariffin tarpeellisuuden myöntää jokainen kirjaltaja. Entisen nelilaskutavan ilmeinen vääräys on jokaiselle tervejärkiselle silminnähtävää, toinen latoja kun samalla palkalla saa latoa tuhansia kirjansimia fraktuuria enemmän kuin toinen antiquaa latova. Siitä on sitäpaitse sekä julkisesti että yksityisesti niin paljon puhuttu, ettei ole tarvis tässä enemmän selitellä. Uusi laskutapa olisi välttämätön jo senkin tähden että sen kautta palkat eri kaupungeissa tasaantuisivat. Nyt on eri paikoissa erilainen maksetava aina sen mukaan kuin kukin kirjapainomistaja näkee hyväksi maksaa. Onpa vielä useinkin samassa kaupungissakin olemassa eri suuruiset laskuperusteet eri painoissa. Kun toisessa painossa maksetaan 80 penniä ynnä 10 % n. s. hyyryrahaa 1,000:lta □:ltä, saadaan toisessa 70 p.; löytyypä sellaisiakin, joissa maksetaan vaan 60 p. 1,000:lta. Esim. Tampereella on jo v. 1881 maksettu 80 p. 1,000:lta □:ltä ja »hyyryrahat» (10 %). Sittemmin on vähitellen alennuksia tehty, niin että nyt maksetaan missä entinen, missä 70 p., vieläpä 60:kin p.* Ihme tosiaan ettei joku ole havainnut edullisemmaksi maksaa vaan 40 p. 1,000:lta. Kyllähän aina joku maankuleksija siihenkin tyytyisi. Mutta ylläoleva esimerkki osottaa ettei ole mikään mahdottomuus että vähitellen voipi maksuperusteen alennus tapahtua nykyistä alemmaksi, elleivät työläiset itse kaikin luvallisoin keinoin sellaista vastusta. Mikä estää niitä, jotka nykyään maksavat entisen helsinkiläisen maksutavan mukaan, jonakin päivänä sanomasta, etteivät voi maksaa enemmän kuin toinenkaan samassa tai toisessa kaupungissa.

Heikkoja kokeita nykyisen maksutavan muuttamiseksi aakkos-laskuksi on tehty parissa maaseutukaupungissa. Mutta huonolla menestyksellä. Tuoreessa muistissa on vielä millaisen mellakan asia nosti Turussa. Kaikilla tavoin hätyytettiin niitä henkilöitä, joita luultiin asian alkuunpanijoiiksi. Erotettiinpa eräs sellainen henkilö muitta mutkitta edullisesta paikastaankin, jota hän kunnolla oli monta vuotta hoitanut, vaan sentähden että hän oli julkisesti uskaltanut puhua ehdotetun tariffin puolesta. Noin vuosi sitten pantiin kuuluisassa Kuopiossakin sama kysymys alulle. Nöyrällä pyynnöllä laskutavan muuttamisesta käännyttiin hrojen isäntien

* Sivumennen voimme mainita että 60 p:nin palkalla olevat ovat Helsingistä tulleita, joka osottaa että, jos täällä voidaan moittia maaseutulaistulva, saatetaan siellä väittää että helsinkiläiset palkkoja alentavat.

puoleen. Kun heiltä kului vuosi tuota miettiessä, uskallettiin asiasta muistuttaa. Mutta se oli liikaa uskallusta. Tosin hrat isännät myönsivät ehdotetun laskutavan oikeammaksi, — joka ei ole ihmeekään, koska ovat entisiä latoja, — mutta sanoivat ettei heillä nyt ole aikaa, y. m. samallaisia verukkeita.* Myöhemmin on sieltäkin kaksi henkilöä, jotka työväestön valitsemina toiselle hralle isännälle esittivät ylläsanotun pyynnön, suurimmaksi osaksi sen tähden erotettu.

Ei ole ihmettelemistäkään jos tällaisia esimerkkiä silmäin edessä kahdesti ajatellaan ennenkun ryhdytään niin »vaaralliseen» asiaan käskiksi. Yksityisiltä se tietysti jää ainaseksi tekemättä ylläviivatusta syystä. Kaupungeissa, joissa löytyy yhdistyksiä, on asian alkuunpano helpompaa; mutta on sielläkin näiden johtavat henkilöt vaarassa joutua vainon alaisiksi, kuten Turun esimerkki osottaa. Kun vielä sitte suuri osa kirjaltajia ovat kokonaan välinpitämättömiä yleisistä asioista, ei ole kumma jos asiat menevät entistä menoaan.

Toivoa kuitenkin voipi että hrojen isäntien työmiehiä kohtaan halveksimista osottava menettely nämä kerran herättää huomaamaan, että ainoastaan yhteenliittymisen kautta yhteisillä voimilla voidaan vallitsevia epäkohtia niin tässä kuin muissakin »suhteissa parantaa. Sillä suorastaan halveksimista on, kun kyllä myönnetään itse asia oikeaksi, eikä kumminkaan viitsit edes ruveta keskusteluihin työväen valitsemain luottamusmiesten kanssa. He lähetetään tiehensä sanoilla: ei minulla nyt ole aikaa! Ja kun sama asia uudistetaan kokonaisen vuoden perästä, saadaan vastaukseksi kokkapuheita ja käsky haakea toinen työpaikka.

Mutta jos millä, niin juuri kohtuullisten pyrintöjen vastustamisella kylvetään siemeniä, jotka tulevaisuudessa luultavasti joskus kypsyvät.

Ruotsissa on viime aikoina samanlainen tariffiirita ollut ja sitä kestää vieläkin. Siellä vastaanhangottelevat painot julistetaan »piiritustilaan», jolloin kukaan Kirjaltajaliiton jäsen ei sellaiseen paikkaan saa mennä työhön. Tämä keino ennen tai myöhemmin auttaa, niin että Ruotsissa kohta tuskin on yhtään painoa, jossa ei yhdenmukainen perustariffi olisi käytännössä.

Meillä Suomessa tulee luultavasti pitkä aika kulumään, ennenkun saamme yhteisen Liiton toimeen, jos ensiksikin saamme kauan odotetun sääntöjen vahvistuksen. Eikä toivottavasti meillä tarvitsisikaan niin äärimmäisiin keinoihin ryhtyä, kunhan vaan voisimme näyttää olemamme siksi aikakautemme lapsia, että ymmärrämme yhteenliittymisen tarpeellisuuden. Jo sekin, tieto että yksilöiden tukena on kokonainen ammattikunta samaa asiaa puolustamassa, vaikuttaisi että kohtuulliset vaatimukset korviin otettaisiin ja ettei niitä kävisi turhanpäiväisiin sikseen jättäminen.

Onhan meillä nykyäänkin yhteisiä rahastoja, joiden tarkoitus on hätätilassa auttaminen, mutta miten niiden on laita? Kitumalla elävät ainoastaan nimeksi. Ei sillä asiat ole autettu, että vielä entisten lisäksi saadaan odotettu Liitto nimeksi toimeen. Miksi emme osota olemamme valmiit yhteistoimintaan kannattamalla nykyisiä yhteisiä rahastojamme ja niitä perustamalla sinne

* Katso Kirje Kuopiosta Gtbgin 17 n:ossa.

missä niitä ei vielä löydy. Jos ei takanamme ole rahastoja joihin luottaa, niin saamme aina tyytyä mielivaltaiseen menettelyyn. Ja sen tosiaan ansaitsevat sellaiset, jotka eivät välitä yhteisistä asioista edes sen verran että osan tuloistaan uhrasivat tulevaisuuden varalle omaksi ja ammattikunnan hyväksi. Kaikkien tulee muistaa, että yhteistoiminta on työläisten ainoa turva.

Ett inlägg i elevfrågan.

Frågan om att sätta en gräns för den i förhållande till arbetstillgången oproporionerligt växande arbetsstyrkan har i åratals stätt på dagordern hos oss. Man har å ena sidan påstätt, att de utlärde typografernes ekonomiska existens icke obetydligt försvåras genom att tryckerierna betjäna sig af för mycket elever. Å andra sidan gör sig den åsikten gällande, att en minskning af den nuvarande arbetsstyrkan icke är önskelig, ja icke ens möjlig af orsaker som vi här nedan skola framhålla.

För att utrona det sanna förhållandet, vilja vi belysa frågan med de uppgifter om typografernes i Helsingfors löne- och andra vilkor, som uppgjordes för år 1894. Med en arbetsdag af 9¹/₂—10 timmar var sätternes medelförtjänst å härvarande tryckerier från 3 mk 56 p. till 5 mk 60 p. Den högsta medelförtjänst en konstförvandt kom upp till var 7 m., och den lägsta inkomsten var 1: 50 p. per dag. Samtliga sätters medelförtjänst utgjorde 4: 49. Dessa uppgifter äro tagna från ett landtdagsår, hvilket kan räknas till en god arbetstid för typografer. Man får antaga att en sättere, om han får fullt upp med sysselsättning, lätt skall kunna skaffa sig en högre medelinkomst än de här ofvan uppgifna. Häremot skall man måhända göra den invändningen, att arbetarnes inkomster väsentligt äro beroende af deras yrkeskunskap, hvilket naturligtvis till en del äfven är riktigt, men tager man i betraktande differensen mellan samma arbetares aflöningar från arbetsfattiga och arbetsrika tider, framträder den verkliga orsaken tydligt. Härtill bör observeras att medelinkomsten å ett tryckeri var 3: 56 mot 5: 60 å ett annat. Skilnaden är starkt i ögonen fallande, och dock kan man icke tro att endast oduglingar skulle samlats på ett ställe.

Hvad är altså den hufvudsakligaste orsaken till att typograferne icke kunna upparbeta sina inkomster högre? Arbetsbrist lyder svaret på ofvananfönda skäl. Arbetet fördelas mellan flere personer än som behöfvas för arbetets verkställande, och en minskning af arbetskraften vore därför önskelig. Ingen kan dock göra anspråk på att reformen oförtöfvadt skall genomföras, ty i så fall blefve mängen plötsligt aldeles utan bärning. För densamma måste vägen småningom rödjas genom att icke antaga ett större antal elever än erforderligt är, på det äfven alla utlärde må hafva full sysselsättning. I Helsingfors kan man öfverhufvudtaget icke påstå, att elevfrågan hör till de mäst brännande, ty några större tryckerier hafva endast ett fåtal elever, medan andra åter hafva mer än det lagoma antalet, och därigenom utjämnas elevproportionen i förhållande till konstförvandterna härstädes. Annorlunda förhåller det sig i lands-

orten, ty där torde å flere tryckerier arbetet utföras med ett par konstförvandter och för öfrigt af ett större antal lärlingar. De från landsorten till Helsingfors inflyttade konstförvandterna utgjorde år 1894 32,95 % af hela antalet, och antagligen hafva till de större landsortsstäderna ej håller så få inflyttningar ägt rum. Utflyttningen till landsorten torde däremot icke stå i någon rimlig proportion härtill. Det är sålunda förnämligast de mindre landsortstryckerierna som skörda den största vinsten af elever. — Vi tro oss härmed hafva ådagalagt, att arbetstillgången å tryckerierna i allmänhet icke är tillräcklig för den arbetsstyrka desamma använda, samt att arbetarnes materiella behof i förevarande fall lämnats obeaktade. En bom borde därför sättas enot användandet af elever i obegränsadt antal, ty detta är det enda riktiga botemedlet emot arbetets delning på för många händer.

Men låtom oss betrakta huru man på annat håll resonerar elevfrågan. Senast utkomna Tbl. innehåller härom en beaktansvärd artikel, i hvilken den öfverklagade »öfverbefolkningsfrågan» inom vårt yrke på försvarlig och god grund vederlägges. Tbl:s artikel kan sammanfattas i att orsaken till inflyttande typografer och ett flertal elevs anställande å huvudstadens tryckerier är beroende af den brist på ordentliga, pålitliga konstförvandter, som härtills gjort sig gällande. Hvad vill man svara därpå? Vi nödgas bekänna att fallet verkligen är sådant, om vi också tro att åtminstone tre fjärdedelar af typograferne sköta sin plikt. Men detta förändrar icke saken och våra tidigare framhållna yrkanden blifva under sådana förhållanden skenbart opåkallade, samt våra motbevis med lätthet kullkastade. Ty man skall utan gensägelse kunna påstå, att arbetarnes löner ej kunna stiga så länge de försumma sitt arbete, samt att tryckeriernas arbetspersonaler af samma orsak måste kompletteras med ett större antal elever. Så länge vi ej kunna bevisa, att dylika beskyllningar äro osanna, våga vi knapt hoppas på ändring i det närvarande läget.

Det är en skam för kåren att nödgas erkänna en sådan skuld. Skammen faller ofta nog icke allenast på den ordentlige, utan på kåren i dess helhet. Vi måste därför rikta vår uppmärksamhet åt det hållet, och när vi hunnit så långt att vi kunna påstå det höra till undantagen, att typograferna försumma sina plikter, då skall man åtminstone icke, om vi under liknande omständigheter upprepa våra anspråk på minskning af elevnumreren, kunna neka, att vi hafva rätten på vår sida. Vi vilja ej bestrida att förhållandet äfven nu för de ordentliges skull kunde vara annorlunda, ty så fasligt eländigt är det dock ej. Men att mot den framkastade beskyllningen försvara hela kåren, d. v. s. en för alla och alla för en, det kunna vi tyvärr icke.

Tyväenasias edistämistä sekin.

Viipurin Sanomat alkavat ensi vuoden alusta ilmestyä 7 kertaa viikossa, siis myöskin maanantaina, kertoo lehti itse. Tämä toimenpide on mitä kummeksuttavin. Niinkuin jokainen tietää, on joka paikassa missä sanomalehtiä ilmestyy joka päivä viikossa, kirjanpainajayhdistyksien puolelta kovasti työskennelty maanantai-numerojen poistamiseksi. Ja vielä kummallisemmalla tuntuu tämä menettely lehdeltä, joka erittäinkin tilausaikana kovasti huutaa työväentilan parantamista, mutta joka nyt, kuten yhä yleisemmin ollaan tultu huomaamaan, käyttääkin tätä tärkeää asiaa vaan — keppihevosenä. Luvata ja pitää lupauksensa näyttää tällä lehdelä olevan kaksi eri asiaa. Niinkuin tiedetään, V. S:ain päätoimittaja ja omistaja, tohtori J. A. Lyly, on Viipurin työväenyhdistyksen puheenjohtaja.

Ylläoleva uutinen on meille lähetetty. Tahdomme siihen vähän lisätä.

Kirjaltaja-yhdistykset samoin kuin muutkin työväenyhdistykset maassamme ovat ohjelmaansa ottaneet sunnuntaityön vastustamisen. Täällä pääkaupungissa ilmestyi ennen kuuspäiväisiä lehtiä maanantaisin. Ne olivat siis ladottavat sunnuntaisin. Monena vuonna uudistetut kirjaltajakunnan pyynnöt saivat tuon paheen poistetuksi, niin että kuusi kertaa ilmestyvät lehdet muuttivat ulosantopäivän maanantaista sunnuntaiksi. Saatiinpa jo puolinainen lupaus jokapäiväisiltäkin lehdistä maanantainumeron poisjättämisestä, vaikka silloin ei siinä onnistuttu. Toivossa on kumminkin eletty, että se kerran saavutetaan. Sen sijaan muuttivat ne maanantainumeron iltapäivällä ilmestyväksi. Helsingin suomenkielisille aamulehdille on sydämellinen kiitos lausuttava siitä, ettei niitä ole aiottukaan maanantaisin ulosantaa. Kirjaltajilla on sen kautta yhteinen huoleton lepöpäivä, niinkuin muillakin Jumalan luomilla. Sitä suurempi kunnia niille, etteivät sitä nytäkään tee, Viip. San. esimerkkiä seuraten.

Kun Helsingin lehdet, joilta kuitenkin enemmän vaaditaan kuin maaseutulehdiltä, tulevat toimeen ilman maanantainumeroa, miksi sitten viimemainitut sellaiseen ryhtyvät? Yleisö ei suinkaan Viipurissa ole vaateliaampi kuin muualakaan. Tuskinpa. Kilpailun kiihkossa jätetään kuitenkin muut seikat syrjään. Kunhan vaan päästään vähän edelle kilpaveijistään, ei suinkaan silloin ajatella, että työntekijältä riistetään luonnon ja lakien määräämä lepöpäivä; ei siinä kyllin että he saavat tehdä työnsä suurimmaksi osaksi sellaisella ajalla, jolloin työ tuntuu monin kerroin vaikeammalta kuin päivällä. Väitetään kenties, että: onhan sunnuntai siten kumminkin vapaa. Kyllä onkin nimellisesti. Mutta ensiksikin lepää yötyöläinen puolen sunnuntaistaan ja jokainen, joka ainakin pitemmän aikaa on yötyössä ollut, tietää kuinka vaikeata on muiden ihmisten ajalla unta saada, vaikka menisikin levolle aikasemmin sunnuntai-iltana. Sitä paitsi on vielä kirjasinten purkaminen tehtävä sunnuntaina. Kun maanantai-aamuna on noustava useita tunteja aikasemmin kun muulloin, on tietysti väsynyt. Kun sitte maanantaina täytyy tehdä kahden päivän työ, ei seuraavina päivinä olla oikeissa voimissa. Sillä tavoin menee viikko viikolta, vuosi vuodelta. Tunnettua on että yötyöläiset yleensä ovat kapeapokisia, vaaleakasvoisia, väsyneen näköisiä olentoja. Ja kuitenkin heidän kuormaansa yhä lisätään! Mitähän sanottaisiin jos päivätyöläiset pakotettaisiin työhön esim. kello 2—3 maanantai-aamuna ja saisivat olla tavalliseen aikaan illalla? Kyllä sitä piankin sanottaisiin hullundeksi tahi ainakin suureksi vääryydeksi. — Mutta ehkä sanoo pääoman omistaja: jos liiksi väsyvät, saadaahan toisia. Kyllä saadaankin. Saadaanhan koeitakin ostamalla! Niin ei kumminkaan luulis ajattelevan sellaisen henkilön, kuin on Viipurin Sanomain ulosantaja, joka on Viipurin työväenyhdistyksen puheenjohtaja ja siis eturivissä pitäisi ajaa näiden yhdistyksien toiminta-alaan kuuluvia asioita, koska hänellä työväenyhdistyksessä on kunniasija.

Muistakaa Vanhus-rahastoa!

Ett besök i Köpenhamn.

Den 5/11 95.

Följd af en skara vänner steg jag vid midnattstid ombord på en af Finska Angfartygsbolagets »emigranthalare.» Min längtan att få se ett litet större hörn af världen skulle nu gå i fullbord. Landgången in, ljöd kaptenens kommando. Vännerna bjödo ett hastigt farväl samt troppade af från däck, uppstämde på kajen »Så ila vi bort från Finlands strand», »Se på de sjömansgossar» och andra bekanta sånger, medan ångaren svängde från kajen och

sakta gled ur hamnen. Nu och då varnade jag i mörkret en skynt af mina vänners viftande näsdukar, men det räckte icke länge innan både näsdukarna och deras ägare försvunno för min åsyn. Ut till hafs bar det af. I alla vädersträck blinkade »hafskustens ögon» med rödt och hvitt sken eller stirrade de stadigt på en. Långe syntes en rund ljus fläck på himlahalvvet; detta ljus återspeglade sig från det »upplysta» Helsingfors, därifrån jag nu for. Mitt resällskap bestod nästan uteslutande af bistre emigranter, hvilka skulle söka sin lycka i det stora landet i väster, emedan de förmodligen i den fattiga hembygden ofta fått pröfva olyckor och sett glada förhoppningar ramla. — Maskinen dunkade enformigt och jag började redan längta efter fast mark under fötterna, efter att i närmare tvänne dygn hafva gungat på Östersjöns oroliga vågor.

Ändtligen passera vi under öflig signalering det danska fästet »Kronan», och äro säkert icke långt från min resas mål, Köpenhamn. Mycket riktigt, om en stund lägga vi till vid »Kongens smukke by», där man efter tullvisitering fick gå i land. Mitt första göra var naturligtvis att söka tak öfver hufvudet, hvilket icke är svårt att få i en stad som härbärgerar närmare en half miljon själar. Efter de husliga bekymrens undanstökande gick jag ut för att taga staden i skärskådande. Alt föreföll mig så storartadt och rörligt, att jag som var ovan därvid, kände mig alldeles yr i hufvudet.

För mig som typograf voro de typografiska förhållandena på orten helt naturligt mest intressanta. Efter flera förfrågningar lyckades jag få reda på Dansk typ. forenings lokal, hvilken är belägen i centrum af staden. Lokalen, som mycket påminner om Typ. forenings i Helsingfors förra lokal i Centralpassagen, har en ganska stor sal, pianorum, biblioteksrum, rum för kassören samt buffetttrum. Lokalens väggar prydas af en mängd väl utförda accidensarbeten, till största delen trykta i foreningens fackskola. Accidenserna äro grupperade i taflo, hvilket gör att de äro lätt tillgängliga och skyddas tillika mot förstörelse. Vid mitt besök i lokalen blef jag på ett mycket förekommande sätt bemött af foreningens kassör, hr Bergenholtz, som äfven gaf mig de viktigaste upplysningar om danska typografernes förhållanden. Att de danska typograferna icke dansa på rosor, fick jag nog klart för mig. Omkring 60 å 70 typografer gå lediga i Köpenhamn, och flere som till namnet ha kondition gå det oakadt sysslolöse. Elevfrågan är därför här en af de mest trängande, och ha danskarne redan i många städer drifvit igenom densamma sålunda att på ett tryckeri som har 15 konstförvandter, får finnas högst 5 elever, 20 konstförvandter 6 elever o. s. v. Värkningarna af denna reform skall måhända om några år underlätta de danska typografernes existens.

För en främling att erhålla kondition här torde nästan höra till det omöjliga. Vid ett samtal därom med Typ. forenings ordförande, som äfven är bolagsman i ett tryckeri, påstod denne nämligen att det vore vanskligt att f. n. söka arbete, hvilket äfven besannade sig då jag gjorde mina fåfänga uppvaktningar å en stor del af Köpenhamns tryckerier.

Typografiska fackskolan härstädes, till hvilken äfven jag ämnade söka vinna inträde, stänges inom denna månads utgång. Jag hade lyckan öfvervara en lektion i skolan, och var det ett nöje att se huru de unga typograferne uppmärksamt följde med undervisningen. Skolan, hvars ledning handhafvas af en arkitekt, har såsom lärare anstälde flere skickliga typografer.

J. H—g.

Glöm ej Tillfälliga utgiftsfonden!

Kirje Turusta.

Kirjoittamishalu näyttää täällä lauhtuneen, koska ei juuri äskesin ole näkynyt kyhäelmiä täältä, vaikka yhtä ja toista aihetta olisi kyllä ollut, joilla voitaisiin keskinäistä vireyttä ylläpitää.

Kerron lukijakunnalle arpajaisistamme, jotka pidettiin lokakuun 27 p:nä Palokunnan talossa. Ne olivat erittäin hyvin onnistuneet, jota toivoakin saattoi, kun tiesi miten innokkaasti kykenevä arpajaisoimikunta voimiansa säästämättä toimi. Arpajaisilaisuuteen oli saapunut kansaa kaikista kansankerroksista aina ahdinkoon saakka, eli noin 1,000 henkeä. Ohjelma oli hyvin kokoonpantu. Siihen kuului tervehdyspuhe, jonka faktori J. A. Salminen piti ruotsiksi ja suomeksi, laulua kirjanpainajayhdistyksen laulukunnalta, rva Mina Cygnæus'en johtama 1-näytöksinen huvinäytelmä »Sparlakanslexor», joka yleisöä kokolailla huvitti. Hra F. Fahlgren lausui »Äitini» ja neiti M. Reijonen lauloi soololaulua sekä muutamia herrat ja naiset esittivät kuosikkaissa puvuissa mustalainstanssin, joka osaksi toistettiin. Soitannollisen seuran soittoakun ja yleinen tanssi täyttivät muut osat ohjelmasta.

Arvat, 10,000 luvultaan, joitten joukossa löytyi 1,000 voittoa, menivät alussa hyvin kaupaksi, mutta ostonhalu taukosi myöhemmin, jotta vähänen osa jäi myymättä, jotka seuraavana päivänä työkuoppainien keskuudessa loppuun menivät. Voittojen joukossa oli monta arvokastakin kapinetta.

Illan kuluessa myytiin juhla-lehteä »Sabina», 8 folio sivun kokoinen, johon apuansa olivat antaneet kirjaltajat ja heidän suosijansa.

Puhdas jäännös arpajaisista teki tuon kaulin summan 2,576 mkkaa 76 p:ä.

Tästä tuloksesta saa yhdistys olla kiitollinen kaikille kirjapainoille, jotka painattivat ilmoitukset maksutta. Juhla-lehden painattamisesta ja paperista ei vaadittu mitään maksua. Åbo Tid:n painon latojat latoivat sen ilmaiseksi omalla ajallaan. Heille kiitos!

Turun Kirjanpainajain yhdistyksellä oli marrask. 17 p:nä vuosikokous, jolloin se päätti viidennen vaikutusvuotensa. Ön aikoinaan päätetty että jäsenet kokouksissa vuorossa pitävät puheen ja lausuvat. Tällä kerralla oli hra F. Alhon vuoro pitää puhe. Puhe sujui vilkkaasti ja oli asiallinen. Siinä hän koetti suistaa muutamien kirjaltajain yhteistoimintaa oikealle tolalle, kun ovat viinon menemäisillään. Luettiin ja hyväksyttiin vuosi- ja tilintarkastajain kertomus sekä myönnettiin johtokunnalle tilinvapaus.

Vuorossa eroavien johtokunnan jäsenten sijaan valittiin faktori Wilh. Enke, taiturit F. Alho, K. A. Ekqvist ja A. Woivalin. — Ennestään kuuluu johtokuntaan faktori J. A. Salminen, taiturit O. Marjanen ja M. Molodkin.

Tilintarkastajiksi valittiin taiturit F. Lindén, W. Mattsson ja W. Heinonen.

Silhteerin laatimasta vuosikertomuksesta kävi selville, että vaikka yhdistys ei ole kuluneena vuonna toiminnassaan niin hyvin onnistunut kun olisi ollut toivottava, niin ihan mitättömäksi sitä ei kuitenkaan voi sanoa. Tärkeimpiä asioita on ollut aakkoskaskusymys, josta jätettiin pyyntö kirjapainojen omistajille. Vastaus oli kieltävä. Perushintana on ollut 42 p. frakt., 45 p. ant. 1,000 kirjaimelta. Tänä vuonna on taas päätetty pyytää laskun käytäntöön ottamista. — Tehtiin pyyntö kirjapainojen johtajille että kesällä päivätyöläiset saisivat lakata työstään kl. 7 illalla. Pyyntöön suostuttiin kaikissa painoissa, joissa sitä tapaa ei ennestään ollut. Päätettiin perustaa urheiluklubi, johon suuri joukko kirjaltajia kirjoitti itsensä jäseniksi ja valittiin toimikuntakin, vaan siitä ei ole sen enempää kuulunut. Kilpalatous ja arpajaiset päätettiin panna toimeen, joista toisessa paikkaa. — Koska kuultiin etteivät naislatojattaret siitä syystä tule yhdistykseen kun vuosimaksu on niin korkea (50 p:ä kuussa), niin alennettiin se heille, mutta ei

ainoatakaan ole yhdistykseen tullut. Oletettiin osaa kesällä T. T. Y:n toimeenpanemaan kävelyretkeen. Oma laulukunta on yhdistyksellä ollut ja on se esiintynyt juhlissa ja silloin tällöin kokouksissa. Yhdistykseen on kuulunut 28 jäsentä.

Huvi-toimikunta on ollut virkeässä toiminnassa. Sen toimesta on ollut seuraavat huvitilaisuudet: Uudessa hotellissa huhuttujen liiton sääntöjen vahvistuksen johdosta pidettiin kemut; iltama palokunnan talossa; pantiin toimeen huvimatka Helsinkiin; huvit Uittamon pattereilla sekä iltama Työv. yhdistyksen huoneistossa. Näitten huvien kautta on saatu runsas lisäys yhdist. kassaan.

Yhtä ja toista olisi vielä mainittavaa, vaan tilan ahtaus ei sitä salli. Te'en pienen katsauksen yhdist. taloudelliseen tilaan vlt:ta 18³⁰/95.

Yhdistyksen omaisuus tili vuoden lopulla oli 719: 70
Satunnaisten menojen rahasto 82: 10
Soittokuntarahasto 209: 25

Suomen markkaa 1,011: 05

Arpajaisstulos lisäksi 2,576: 76

Summa 3,587: 81

Kilpalatous, joka Turun kirjanpainajain yhdistyksen toimesta toimeenpantiin, oli marrask. 10 p:nä klo 11—12. Siihen otti osaa 22 taituria ja 5 oppilasta. Tulos oli seuraava:

Nimimerkki	Ladottujen kirjajimien luku.	Jäännös kirjajimien virheid. pois-luettua.
—1—	2,764	2,421
Väsinyt	2,717	2,587
Minus	2,483	2,363
—r—n—e	2,482	2,307
OHLIW	2,479	2,419
N:o 2	2,441	2,336
Ternakkeli	2,355	1,855
1895	2,335	2,035
Fraktuuri	2,300	1,580
Kl. 11—12	2,300	2,050
AX	2,292	2,222
18 ¹⁰ / ₁₁ 95.	2,286	2,156
»Punctum»	2,250	2,060
Jussi	2,242	2,187
4444	2,283	2,043
289	2,234	2,104
Patria	2,188	2,058
§—5	2,171	2,036
Dito	2,048	1,938
Luna	2,042	1,957
Särä	2,030	1,970
Mikko	2,028	1,708
K—J—	2,027	1,892
Hui Hai	1,978	1,918
? Kustaa ?	1,967	1,857
Hiljanen	1,950	1,900
Tablä	1,909	1,269

Edellä olevan tuloksen johdosta ovat palkintoja saaneet seuraavat:

I:n en sarja.

1:sen palkinnon hra A. Boman (nimimerkki »Väsinyt») Turun Kirjapainon-osakeyhtiön kirjapainosta, alumiinisen vinkkelihä'an;

2:sen palk. hra F. Lindén (nimim. »—1—») Åbo Tidningin kirjapainosta, rautaha'an, ja

3:nen palk. hra W. Mattsson (nimimerkki »OHLIW») G. W. Wilénin ja Kumpp. kirjapainosta, tenaakkelin.

II:n en sarja.

1:sen palk. Anton Ahlgren (nimim. »Jussi») Åbo Tidningin kirjapainosta, rautaha'an;

2:sen palk. K. W. Salenius (nimim. »Punctum») Auran kirjapainosta, tenaakkelin, ja

3:nen palk. J. J. Holmsten (nimim. »1895») Turun Kirjapainon-osakeyhtiön kirjapainosta, korjausnaskalin ja 1 tusina teriä.

Palkintolautakunnan puoltolauseen hyvästä lautouksesta saivat taiturit: nimim. Hiljanen, G.

W. Lind; Hui Hai, O. Marjanen ja Särä, Sv. W. Eriksson.

Paitse edellä mainittuja palkintoja ja lausuntoja lahjoitti Åbo Tidningin kirjapainon isännöitsijä hra G. A. Hoffstedt toisen palkinnon saajalle, hra F. Lindenille, hopeamaljan sekä ensim. oppilaspalkinnon saajalle Anton Ahlgrenille 10 markan kultarahan.

Palkintotuomareina olivat faktorit Wilh. Enke ja K. H. Hellsten ja taiturit K. A. Ekqvist ja W. Allén sekä varajäseninä J. A. Salminen ja J. Aho.

Ehdot olivat:

Latouksen leveys 50 kirjainta eli 2 alfabeettia ja käsikirjoitus virsikirjan teksti.

Korpus kirjajimien tuli käyttää, joko fraktuuria tai antiquraa.

Yksinkertainen virhe vähentää 10 kirjainta.

Huonosti jaettu sana vähentää 25 kirj.

3 kirjainta suurempi hylky tahi raato vähentää latouksen 15 kirjaimella, kutakin kirjainta kohti.

Osanottajia kilpalatoukseen oli Åbo Tidningin kirjapainosta 11 taituria ja 1 oppilas, Turun Kirjapainon-osakeyhtiön kirjap. 4 tait. ja 2 opp., Auran kirjap. 3 tait. ja opp. sekä G. W. Wilénin ja Kumpp. kirjap. 4 taituria.

Palkinnot jaettiin juhlallisesti yhdist. vuosikokouksessa, jossa oli kirjaltajia lukuisasti. Samassa tilaisuudessa kirjoitti 9 jäsentä itsensä yhdistykseen.

Olisihan sopivata seurata Turussakin. Tarkoitin sitä hyvää tapaa, jota tohtori V. Vasenius Helsingissä on viritännyt ja joka tuota pikaa on tuloksiakin tuottanut. Se on että kukin kirjankustantaja eli kirjoittaja, sitten kun kirja on kirjapainossa valmistunut, antaa kultakin painoarkkila kirjapainajain Sairaus- ja Hautauskassaan 1 markan ja vaikka sille latojallekin, joka työn on tehnyt ja vaivan nähnyt, toisen.

Uutisia. — Notiser.

Typografernes förening. Vid månads-mötet den 24 nov. meddelade bestyrelsen:

att till medlemmar i föreningen blifvit anmälde och godkände fru M. Ryyänän, hrr O. Friman, W. Malenius och A. Kalnin;

att på grund af bristande inbetalning af medlemsafgiften från föreningen afgätt hrr A. Tallberg, J. G. Rooth, G. Henriksson, A. W. Nyman, samt i följd af bortresa från orten hrr J. Holmberg, J. Rosenqvist, Y. Valkonen.

Därefter upptogs till behandling den vid senaste möte bordlagda frågan om öfverbefolkningen inom yrket. Alla voro ense om att, i följd af det stora antal elever, som användas särskildt vid landsortstryckerierna, arbetstillgången ej mera kunde förslå å den oproporionerligt stigande arbetsstyrkan. Mötet ansåg dock att ingenting för närvarande kunde göras till saken, emedan landets typografer ännu vore för svagt organiserade. En anhållan hos principalerne om missförhållandets afhjäljande vore äfven säkerligen gagnlös, ty saken låge för dem i öppen dag och hade de äfven tidigare gjorts uppmärksamma härfpå, utan att förbättringar blifvit vidtagna. På dessa grunder ajournerades frågan.

I bestyrelsen i stället för hr E. Wahlstein, som afrest från orten, valdes hr K. E. Mustonen, samt i den förstnämdes ställe i komitén för Tillfälliga utgiftsfondens förvaltning hr K. Hoimela.

Föreningens tidning »Gutenberg» skulle under nästa år utgifvas på samma sätt som hitills. Sedan den nuvarande redaktionen afsagt sig uppdraget för nästa år, skreds till val af redaktion, hvartil utsågs hr F. F. W. Ahlroos, ansvarig och redaktör för svenska afdelningen, samt hr K. Hoimela för finska afdelningen.

Åt föreningens vordne sekreterare, hr E. Wahlstein beslöts att genom frivillig insamling förära en minnesskänk för hans mångåriga verk-

samhet i föreningen. För värkställandet af detta beslut utsågos hrr J. A. Kosk, K. Hoimela och F. F. W. Ahlroos.

Upplästes följande anlända skrifvelse:

»Typografernes förening i Helsingfors! Då jag ej före min afresa var i tillfälle att till föreningen i sin helhet frambära min hjärtliga tacksägelse för det stora förtroende föreningen under flere år visat mig, anhåller jag att endast på detta enkla sätt få uttrycka mina känslor för föreningen.

Mätte föreningen snart öfverleva de trykta förhållanden, hvarunder den nu arbetar! Det önskar innerligt

Emil Wahlstein.

Björneborg 18/11 95.»

För skrifvelsens författare höjdes lefverop. — Mötet var besökt af omkring 30 personer.

Kuukauskokous viime sunnuntaina.

Toimik. ilmoitti että uusia jäseniä oli tullut: rouva Maria Ryynänen, hrat O. Friman, W. Malenius ja A. Kalnin;

jäsenluettelosta oli poispyyhitty laiminlyötyjen kuukausmaksujen tähden: hrat A. Tallberg, J. G. Rooth, G. Henriksson ja A. W. Nyman, poismatkustaneine: hrat J. Holmberg, H. Rosenqvist ja Y. Valkonen.

Viime kuukauskokouksessa pöydälle pantu kysymys: »Miten voitaisiin ehkäistä liikaväen tuloa ammattiin?», pantiin edelleenkin pöydälle epämääräiseksi ajaksi ainakin siksi kunnes aiottu Kirjaltajaliiton säännöt on lopullisesti vahvistettu ja mainittu yhdysside kirjaltajain kesken saatu järjestetyksi. Asiassa esiintyneet puhujat myönsivät kyllä, että tässä suhteessa olisi parannus toivottava, varsinkin mitä useinkin maaseutupainoihin tulee, joissa isännät melkein yksinomaan käyttävät oppilaita ja näiden oltua oppivuotensa heidän palveluksessaan, erottavat heidät, saadakseen taas ottaa uusia vähäpalkkaisia. Näille ei silloin ole muuta neuvoa kuin turvautua pääkaupunkiin, jossa senkautta tulee olemaan liikaa väkeä ammatissa, varsinkin kun usea täkäläinen paino katsoo edullisemmaksi pitää suurta lukua oppilaita, joista vuorostaan taas määrärajan kuluttua tulee ulosoppineita. Arveltiin kyllä että »taituripajan» isännät tietävät tässä kohden väärin tekevänsä, mutta että ihmistunto tällaisissa tapauksissa saa väistyä »affääri»-omantunnon tieltä. Jos Hels. Kirjanp. yhdistys, kuten kysymyksen alustaja ehdottaa, kiertokirjeellä koettaisi jotain vaikuttaa asian eduksi, ei siitä luultavasti mitään hyötyä olisi, päinvastoin arveli eräs puhuja, että sitä mahdollisesti ivalla kohdeltaisiin. Katsottiin parhaaksi antaa asian levätä siksi kunnes maamme kirjaltajat olisivat yhteisenä liittona, jolloin kenties yhteisvoimin voitaisiin jotain tehdä.

Toimikuntaan hra E. Wahlsteinin sijaan valittiin hra K. E. Mustonen.

Satunn. menojen rahaston etuja valvomaan asetettuun komiteaan valittiin hra E. W:n sijaan hra K. Hoimela.

Yhdistyksen sanomalehteä »Gutenbergiä» päätettiin ensi vuonna ulosantaa samalla tapaa kuin tänäkin. Entiset toimittajat ilmoittivat eroavansa. Uusiksi valittiin hrat K. Hoimela suomenkielistä ja F. F. W. Ahlroos ruotsinkielistä osastoa varten. Vastuunalaiseksi tulee hra Ahlroos.

Päätettiin hra E. Wahlsteinille lahjoittaa muistolahja, johon varat hankittaisiin vapaaehtoisella keräyksellä. Asiasta huolta pitämään valittiin hrat J. A. Kosk, O. Hoimela ja F. F. W. Ahlroos.

Luettiin hra E. Wahlsteinilta tullut ruotsinkielinen kirjoitus, jossa hän kiitti yhdistystä hänelle osotetusta monivuotisesta luottamuksesta. Kirjoitus vastaanotettiin »eläköön»-huudolla.

Kokouksen jälkeen pidettiin klubi-iltama.

En vacker hyllning ägnade Typ. förenings handarbetsafdelning senaste onsdag afton sin afgående ordförande, fru M. Wahlstein, i det afdelningen vid sitt ordinarie sammanträde öfverräkte åt fru W. ett prydligt silfverbeslaget étui, åtföljdt af en adress. För fru W. var

samma afton arrangerad en enkel kollation, till hvilken Typ. förenings bestyrelse begärt företräde samt frambar förenings tack för den osparda möda och det stora intresse fru W. ådagalagt för föreningens främjande. Öfverraskad tackade fru W. för den stora uppmärksamhet hon rönt, samt hoppades att handarbetsafdelningen fortsättningsvis måtte gagna föreningen. — Den lyckade festen var uteslutande arrangerad af fruntimmer och bar den hjärtligaste karaktär och uppriktig välönskan för fru W., som inom kort afreser från orten.

Sihteeriksi on yhdistyksen toimikunta valinnut hra K. Roineen.

Rouva M. Wahlsteinille, joka nyt pois matkustaesaan eroo Kirjanp. yhdistyksen käsityöosaston puheenjohtajan toimesta, lahjoittivat viime keskiviikkoiltana osaston jäsenet rouva W:n kunniaksi yhdistyshuoneistossa pitämässään pienissä kemuissa somasti tehtyn ompelulippaan. Samaan tilaisuuteen saapui myöskin

Vi meddela här utan alla anspråk ett utkast till nyårskort, för att visa, att man äfven med ett ringa materialförråd kan hjälpa sig. Utkastet presenterar sig icke till sin fördel i sitt nuvarande skick, men det är som sagt blott ett enkelt utkast, och icke ett färdigt kort med lämpliga ton- och öfriga färger.

Gutenbergin Toimitukselle.

Oikaisu viime numeron ensi artikkeliin.

Sen johdosta että viime »Gut.» sanotaan Yhdistyksen tilikirjojen olleen kateessa, saan toimikunnan valtuuttamana ilmoittaa että tilikirjat kyllä ovat varmasti tallella, vaikka muuton tähden olivat joutuneet syrjäisempään paikkaan, ettei niitä sillä hätäisellä haennalla heti löydetty kun arv. kirjoittajan kanssa niitä hain. Heti jäljestä kyllä lähetin hänelle tiedon että kirjat ovat saatavissa, mutta sain vastaukseksi »ettei niitä enää tarvita».

toimikunnan lähetystö, kiittämään rouva W:ää hänen innokkaasta ja hyödyllisestä työstään yhdistyksen hyväksi.

Tämä asian selvitykseksi, ettei vääriä käsityksiä syntyisi. *Kirjastonhoitaja.*

Ammattiutisia. — Facknotiser.

Typografiska lyckönskingskort. Få accidensarbeten gifva sättaren så godt tillfälle att visa sin fantasi och smak som dessa kort, hvilka kunna utstyras både rikare och enklare med god värkan. Hälst bör man dock, i följd af den knappa texten, omrama lyckönskingskort, såvida man ej har andra lämpliga utfyllnadsstycken, med hvilka man kan ersätta tomrummen och åstadkomma ett sammanhållande utseende. Naturliga vignetter kunna med stor fördel användas till dessa, liksom äfven till en mängd andra accidenser, emedan de så att säga ger bilden mera lif och förtar till stor del den stelhet, som i större eller mindre grad är förenad med typografernes oböjliga material. Formatet bör tydligt gå i höjd eller bredd, i enlighet med det gyllene snittets regler, ty den vackraste sats förmår icke pryda upp ett fyrkantigt kort. I jämna tal bör höjdfORMATET sålunda förhålla sig i samma proportioner som 5:3, så att när ett kort t. ex. är 5 konkordanser högt, bör dess bredd vara 3; till tvärfORMATET är 5:8 det bästa förhållandet. För ett rikare utseendes skull få marginalerna ej vara för knapt tilltagna. Färgerna, med hvilka kortet tryckes, spela icke den minsta roll för uppnåendet af ett godt resultat, och bör man till sådana arbeten företrädesvis välja glada färger, men naturligtvis akta sig för pråliga färgsammansättningar.

Rättelse till rättelsen. Huru var det? Jag har således deltagit i sökandet efter förenings räkenskaper, men då de ej bus bas blefvo funna, skref jag anmärkning om förhållandet, i trots af att jag inom kort blef underrättad om att räkenskaperna kommit till rätta. Det var altså pur kitslighet från min sida? Nej, denna rättelse tål äfven en liten rättelse. — För att erhålla de omtalade räkenskaperna vände jag mig i tur och ordning till föreningens f. d. och nuvarande kassörer, materialförvaltaren och bibliotekarien, hvilken sistnämde jag hjälpte att flytta några lådor, i hvilka han sökte och trodde att boken var förlagd. När han förgäfves letat i lådor och skåp, förmodade han att kassören dock måste hafva äfven de äldre räkenskaperna, hvarför jag änyo gjorde förfrågning hos honom, men utan önskad resultat. Jag ansåg mig nu ha gjort hvad jag kunnat för att få boken, samt beklagade i uppsatsen »Typ. förenings ekonomi och framtida bestånd» att jag ej i följd häraf bättre kunde belysa mitt påstående. När »G.» redan var intagen i prässen, fick jag under rättelse om att räkenskaperna blifvit funna, men ansåg det icke värdt att för den lindriga anmärkningen borttaga stycket och värkställa en besvärlig ombrytning i prässen. Så förhåller sig saken. Altså, har jag handlat fjäskigt eller af kitslighet? *K. F.*

Kirjelaatikko. — Brefåda.

Kyösti ja Leevi. Tulevaan numeroon.